

Препорака бр. 178

Препорака за ноќна работа, 1990 г.

Генералната конференција на Меѓународната организација на трудот,

Свикана во Женева од страна на Управниот орган на Меѓународната канцеларија на трудот, се состана на својата 77-ма седница на 6 јуни 1990 година, и

Одлучувајќи се за донесување определени предлози во однос на ноќната работа, што претставува четврта точка на дневниот ред на седницата, и

Утврдувајќи дека овие предлози треба да добијат форма на Препорака што ја надополнува Конвенцијата за ноќна работа, 1990 г.,

на дваесет и шести јуни, илјада деветстотини и деведесетта година, ја донесува следнава Препорака, што може да се наведува како Препорака за ноќна работа, 1990 г.:

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. За целите на оваа Препорака:

(а) поимот **ноќна работа** значи секоја работа што се врши во временски период од најмалку седум последователни часа, вклучувајќи го временскиот интервал од полноќ до 5 часот наутро, што треба да се утврди од страна на надлежниот орган по консултации со најрепрезентативните организации на работодавачите и на работниците, или со колективни договори;

(б) поимот **ноќен работник** значи вработено лице чијашто работа бара вршење значителен број часови ноќна работа што надминуваат определена граница. Оваа граница се утврдува од страна на надлежниот орган по консултации со најрепрезентативните организации на работодавачите и на работниците, или со колективни договори.

2. Оваа Препорака се применува за сите вработени лица со исклучок на лицата што се вработени во земјоделството, сточарството, рибарството, поморскиот сообраќај и сообраќајот по внатрешни пловни патишта.

3.

(1) Одредбите на оваа Конвенција може да се спроведуваат со закони или прописи, колективни договори, арбитражни или судски одлуки, со комбинација од овие средства или на кој било друг начин што е соодветен на националните услови и практики. Ако не се спроведуваат на друг начин, тие се спроведуваат со закони или прописи.

(2) Кога одредбите на оваа Препорака се спроведуваат со закони или прописи, претходно треба да се извршат консултации со најрепрезентативните организации на работодавачите и на работниците.

II. РАБОТНО ВРЕМЕ И ПЕРИОДИ ЗА ОДМОР

4.

(1) Вообичаеното работно време за ноќните работници не треба да трае подолго од осум часа во кој било период од 24 часа во којшто тие вршат ноќна работа, освен во случајот на работа што вклучува значајни периоди на долго присуство, чекање или стоење на располагање, во случаите кога алтернативните аранжмани за работа им обезбедуваат на работниците најмалку еднаква заштита во текот на различни периоди или во случаи на вонредни околности што се признаваат со колективни договори или, ако не е така, од надлежниот орган.

(2) Вообичаеното работно време на ноќните работници треба начелно да биде пократко во просек и, во секој случај, не смее да биде подолго во просек од работното време на работниците што ја вршат истата работа според истите барања преку ден во засегнатата гранка на активност или претпријатие.

(3) Ноќните работници треба да ги користат, најмалку во иста мера како останатите работници, општите мерки за скратување на вообичаеното неделно работно време и зголемување на бројот на деновите на платено отсуство.

5.

(1) Работата треба да се организира на таков начин што се избегнува, во најголема можна мера, прекувремената работа од страна на ноќните работници пред или по дневен период на работа што вклучува ноќна работа.

(2) Во занимањата што вклучуваат посебни опасности или тежок физички или ментален напор, ноќните работници не смее да вршат прекувремена работа пред или по дневен период на работа што вклучува ноќна работа, освен во случаи на виша сила, или реална или непосредна несреќа.

6. Кога работата во смени вклучува ноќна работа:

(а) во никој случај не смее да се работи во две целосни последователни смени, освен во случаи на виша сила, или реална или непосредна несреќа;

(б) треба да се гарантира, секогаш кога тоа е можно, период за одмор од најмалку 11 часа меѓу двете смени.

7. Дневните периоди на работа што вклучуваат ноќна работа треба да вклучуваат една или повеќе паузи што им овозможуваат на работниците да одморат и да јадат. При планирањето и утврдувањето на вкупното времетраење на овие паузи треба да се земат предвид напрегањата за работниците што ги наметнува природата на ноќната работа.

III. ФИНАНСИСКИ НАДОМЕСТОК

8.

(1) Ноќната работа вообичаено треба да повлекува соодветен финансиски надоместок. Таквиот надоместок треба да биде поголем од надоместокот што се плаќа за истата работа што се врши според истите барања во текот на денот и:

(а) треба да го почитува принципот за еднакво плаќање на мажите и жените за иста работа или работа со еднаква вредност; и

(б) може, врз основа на договор, да се претвори во скратено работно време.

(2) При утврдувањето на таквиот надоместок може да се земе предвид обемот на скратувањата на работното време.

9. Кога финансискиот надоместок за ноќна работа претставува вообичаен елемент на заработката на ноќниот работник, тој треба да биде вклучен во пресметката на плаќањето за платен годишен одмор, платени државни празници и други отсуства што вообичаено се платени, како и во утврдувањето на придонесите и надоместоците од социјално осигурување.

IV. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ

10. Работодавачите и засегнатите претставници на работниците треба да имаат можност да ги консултираат службите за медицина на трудот, ако постојат, за последиците од различните облици на организација на ноќната работа, особено кога таа се врши од екипи во смени.

11. При утврдувањето на содржината на работните задачи што им се распределуваат на ноќните работници треба да се земат предвид природата на ноќната работа и ефектите на факторите на окружувањето и облиците на организацијата на работата. Посебно внимание треба да им се посвети на факторите како што се токсичните супстанции, бучавата, вибрациите и нивоата на осветленост и на облиците на организација на работата што вклучуваат тешки физички и ментални напрегања. Треба да се избегнуваат или да се намалуваат кумулативните ефекти на таквите фактори и облици на организација на работата.

12. Работодавачот треба да ги преземе потребните мерки да го обезбеди во текот на ноќната работа истото ниво на заштита од професионални ризици како за дневната работа, особено преку избегнување, во најголема можна мера, на изолацијата на работниците.

V. СОЦИЈАЛНИ СЛУЖБИ

13. Треба да се преземат мерки за ограничување или намалување на времето што ноќните работници го поминуваат во патување од своето живеалиште до работното место, за да се избегнат или да се намалат дополнителните патни трошоци за нив и за да се подобри нивната безбедност кога патуваат ноќе. Таквите мерки може да вклучуваат:

(а) усогласување на почетокот и крајот на дневните периоди на работа што вклучуваат ноќна работа со возниот ред на локалните служби за јавен превоз;

(б) обезбедување, од страна на работодавачот, колективен превоз за ноќните работници во случај кога не е достапен јавниот превоз;

(в) помош на ноќните работници во набавката на соодветно превозно средство;

(г) плаќање соодветен надоместок за дополнителните патни трошоци;

(д) изградба на станбени блокови на разумна оддалеченост од работното место.

14. Треба да се преземат мерки за подобрување на квалитетот на одморот за ноќните работници. Таквите мерки може да вклучуваат:

(а) совети и, кога е тоа соодветно, помош за ноќните работници за звучно изолирање на нивното живеалиште;

(б) дизајнирање и опремување на станбените блокови што ги земаат предвид потребите за намалување на нивото на бучавата.

15. На ноќните работници треба да им се обезбедат соодветно опремени простории за одмор на соодветни места во претпријатието.

16. Работодавачот треба да ги преземе потребните мерки за да им обезбеди на работниците што вршат ноќна работа да добиваат оброци и пијалаци. Таквите мерки, осмислени на таков начин што ги задоволуваат потребите на ноќните работници, може да вклучуваат:

(а) обезбедување, на соодветни места во претпријатието, храна и пијалаци што се соодветни за консумирање ноќе;

(б) пристап до простории во коишто работниците може, во текот на ноќта, да подготвуваат или да подгреваат и да јадат храна што самите ќе ја донесат.

17. Обемот во којшто ноќната работа се врши локално треба да биде еден од факторите што треба да се земат предвид при одлучувањето за отворањето детски јасли или други служби за згрижување на малите деца, изборот на нивната локација и утврдувањето на нивното работно време.

18. Посебните напрегања на коишто се изложени ноќните работници треба соодветно да се земат предвид од страна на јавните органи, другите институции и работодавачите во рамките на мерките за поттикнување на обуката и преквалификациите, како и на културните, спортските и рекреативните активности за работниците.

VI. ОСТАНАТИ МЕРКИ

19. Во кое било време во текот на бременоста, штом ќе се дознае за неа, жените ноќни работници кои ќе го побараат тоа треба да бидат распределени на дневна работа, доколку тоа е можно.

20. Во случаите на работа во смени, посебната ситуација на работниците со семејни обврски, работниците што посетуваат обука и на повозрасните работници, треба да се земе предвид при одлучувањето за составот на екипите што ќе работат ноќе.

21. Освен во случаи на виша сила или реална или непосредна несреќа, работниците треба да бидат известени дека од нив се бара да вршат ноќна работа доволно време однапред.

22. Треба да се преземат мерки, кога е тоа соодветно, да им се овозможи на ноќните работници, како останатите работници, да ги користат можностите за обука, вклучувајќи платено отсуство заради образование.

23.

(1) На ноќните работници што навршиле определен број години вршење ноќна работа треба да им се посвети посебно внимание во однос на распоредувањето на ослободените работни места за дневна работа за коишто тие ги поседуваат потребните квалификации.

(2) Треба да се извршат подготовки за таквото прераспоредување преку овозможување обука на ноќните работници, кога е потребно, за задачите што вообичаено се извршуваат преку ден.

24. На работниците што навршиле значителен број години работен стаж како ноќни работници треба да им се посвети посебно внимание во однос на можностите за доброволно предвремено или фазно пензионирање, кога постојат такви можности.